

Samling af Afgørelser

Sag C-284/16

**Den Slovakiske Republik
mod
Achmea BV**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Bundesgerichtshof)

»Præjudiciel forelæggelse – bilateral investeringsaftale, der blev indgået i 1991 mellem Kongeriget Nederlandene og Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik, og som stadig gælder mellem Kongeriget Nederlandene og Den Slovakiske Republik – bestemmelse, der gør det muligt for en investor i en kontraherende part at anlægge sag ved en voldgiftsret i tilfælde af en tvist med den anden kontraherende part – forenelighed med artikel 18 TEUF, 267 TEUF og 344 TEUF – begrebet »ret« – EU-rettens autonomi«

Sammendrag – Domstolens dom (Store Afdeling) af 6. marts 2018

1. *Internationale aftaler – indgåelse – pligt til at værne om EU-retsordenens autonomi – rækkevidde*

(Art. 2 TEU, art. 4, stk. 3, første afsnit, TEU og art. 19 TEU; art. 267 TEUF og 344 TEUF)

2. *Præjudicielle spørgsmål – forelæggelse for Domstolen – national ret som omhandlet i artikel 267 TEUF – begreb – voldgiftsret, der ikke udgør en del af en medlemsstats retsorden – ikke omfattet*

(Art. 267 TEUF)

3. *Internationale aftaler – aftaler indgået af medlemsstaterne – aftaler indgået inden en medlemsstats tiltrædelse af Unionen – bilateral investeringsaftale mellem Kongeriget Nederlandene og Den Slovakiske Republik – bestemmelse, der gør det muligt for en investor i en kontraherende part at anlægge sag ved en voldgiftsret i tilfælde af en tvist med den anden kontraherende part – manglende mulighed for at forelægge Domstolen en anmodning om præjudiciel afgørelse af EU-retlige spørgsmål – ikke tilladt – indgreb i EU-rettens autonomi*

(Art. 267 TEUF og 344 TEUF)

1. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 32 og 34-37)

2. EU-retten er nemlig kendetegnet ved den omstændighed, at den er udledt af en selvstændig kilde, som udgøres af traktaterne, ved dens forrang i forhold til medlemsstaternes retssystemer og ved den direkte virkning af en hel række bestemmelser, der gælder for medlemsstaternes statsborgere og for staterne selv. Disse karakteristika har givet anledning til et struktureret netværk af indbyrdes afhængige principper, regler og retlige forbindelser, der er gensidigt bindende for Unionen selv og dens

medlemsstater og indbyrdes mellem medlemsstaterne (jf. i denne retning udtalelse 2/13 (Unionens tiltrædelse af EMRK) af 18.12.2014, EU:C:2014:2454, præmis 165-167 og den deri nævnte retspraksis). Henset til EU-retten art og karakteristika, som er anført i nærværende doms præmis 33, skal denne ret imidlertid anses for både at udgøre en del af gældende ret i enhver medlemsstat og at hidrøre fra en international aftale mellem medlemsstaterne.

Det følger heraf, at den i BIT's artikel 8 omhandlede voldgiftsret i begge disse henseender i givet fald skal fortolke eller anvende EU-retten og navnlig bestemmelserne vedrørende de grundlæggende friheder, herunder etableringsfriheden og de frie kapitalbevægelser. Det skal derfor for det andet efterprøves, om en voldgiftsret som den i BIT's artikel 8 omhandlede henhører under Unionens retsorden, og navnlig, om den kan anses for at være en ret i en af medlemsstaterne som omhandlet i artikel 267 TEUF. I hovedsagen udgør voldgiftsretten imidlertid ikke en del af den retsorden, der er oprettet i Nederlandene og i Slovakiet. Det er i øvrigt netop denne domstols juridiktions karakter af undtagelse i forhold til juridiktions for domstolene i disse to medlemsstater, som udgør en af de væsentlige årsager til eksistensberettigelsen for BIT's artikel 8. Dette kendetegn for den i hovedsagen omhandlede voldgiftsret indebærer, at denne under alle omstændigheder ikke kan anses for en ret »i en af medlemsstaterne« som omhandlet i artikel 267 TEUF.

(jf. præmis 33, 41-43, 45 og 46)

3. Artikel 267 TEUF og 344 TEUF skal fortolkes således, at de er til hinder for en bestemmelse, der er indeholdt i en international aftale indgået mellem medlemsstater, såsom artikel 8 i aftalen om fremme og gensidig beskyttelse af investeringer mellem Kongeriget Nederlandene og Den Tjekkiske og Slovenske Føderative Republik, og hvorefter en investor i en af disse medlemsstater i tilfælde af en tvist vedrørende investeringer i den anden medlemsstat kan anlægge sag mod sidstnævnte medlemsstat ved en voldgiftsret, hvis kompetence denne medlemsstat har forpligtet sig til at acceptere.

Det fremgår ganske vist af Domstolens faste praksis, at en international aftale om oprettelse af en domstol, der har ansvaret for at fortolke aftalens bestemmelser, og hvis afgørelser er bindende for institutionerne, herunder Domstolen, principielt ikke er uforenelig med EU-retten. Unionens kompetence i internationale forhold og dens kompetence til at indgå internationale aftaler omfatter nemlig nødvendigvis en adgang til, at Unionen kan forpligte sig til at respektere afgørelser fra en retsinstans, der oprettes eller udpeges ved sådanne aftaler, for så vidt angår fortolkningen og anvendelsen af deres bestemmelser, forudsat at dette sker under iagttagelse af Unionens og EU-retsordenens autonomi (jf. i denne retning udtalelse 1/91 (den første EØS-aftale) af 14.12.1991, EU:C:1991:490, præmis 40 og 70, udtalelse 1/09 (aftale om indførelse af en fælles patentdomstolsordning) af 8.3.2011, EU:C:2011:123, præmis 74 og 76, samt udtalelse 2/13 (Unionens tiltrædelse af EMRK) af 18.12.2014, EU:C:2014:2454, præmis 182 og 183). Ud over den omstændighed, at de tvister, der henhører under kompetencen for den i BIT's artikel 8 omhandlede voldgiftsret, kan vedrøre fortolkningen af såvel denne aftale som EU-retten, forholder det sig imidlertid i det foreliggende tilfælde således, at muligheden for at indbringe disse tvister for et organ, der ikke udgør en del af Unionens retsorden, er fastsat ved en aftale, som ikke er blevet indgået af Unionen, men af medlemsstater. Den nævnte artikel 8 kan rejse tvivl om princippet om gensidig tillid mellem medlemsstaterne, men også om den bevarelse af den særegne karakter af den ved traktaterne indførte ret, som er sikret ved den i artikel 267 TEUF fastsatte procedure med præjudicielle forelæggelser, og artiklen er derfor ikke forenelig med det princip om loyal samarbejde, hvortil der er henvist i nærværende doms præmis 34. På denne baggrund udgør BIT's artikel 8 et indgreb i EU-retten autonomi.

(jf. præmis 57-60 samt domskonkl.)